

kezdődött ezekben a lakásokban. Markó Béla, aki a szüleinél tartózkodott Sepsiszentgyörgyön, éppen látogatóban volt (kihúzza)-nál egy tömbházban ezen a téren, s még a delegációja sem volt nála, így el kellett hoznia, hogy bemutatthassa az ellenőrzéskor. Még azt is elmondja, hogy a szobor alatt volt egy doboz, „többen látták, s valószínűleg érintésre robbant. Képzelted, milyen atmoszféra volt ott.”

Célszemély nem kommentálja, mert mondani akar valamit Farkas Árpíró. De Gálfalvi is megszakítja, hogy Árpíró beszéljen: – elvettek tőle egy fél normát (G. Gy.: fizetést), akárcsak Panektól, nagyon rossz kedvű, (kihúzza). Célszemély tudja (kihúzza), de szerinte nem kellene annyira kiborulnia a fizetés miatt, hiszen neki, a célszemélynek kisebb a jövedelme, s nem panaszkodik. Tőle semmit sem közölnek, az „Utunk” nem fogadja, Ratz-cal (G. Gy.: Rác Győző) összeveszett. De ő közöl Magyarországon, pénzt szerez ott, s amikor odamegy, felöltözik az egész családjával. Amint Gálfalvi Markó Bélától hallotta, Farkas Árpi szándékozik kitelepenni, amivel célszemély nem ért egyet.

Gálfalvi nem találkozott célszeméllyel Kacsó Sándor temetése óta, s akkor nem volt idejük beszélgetni az őt foglalkoztató gondjairól – két lánya felkészítéséről az egyetemi felvételre (már ilyen korán!!!), az egyik VII. másik IX. osztályos. Információt kérnek a célszemélytől, habár lánya biológiára szeretne menni. Célszemély Sándorkáról beszél. (G. Gy.: K. S. fia), de azt tanácsolja, hogy beszéljen Hann-nal Marosvásárhelyen, mert az ő lánya egyetemista biológia szakon.

Célszemély arról beszél, hogy kiadna egy kis kötetet az egér-meseregényéből, ami folytatásokban jelent meg „A haza Sólymai”-ban. (Magdi – Kányádi felesége – G. Gy. – megérkezik Andriskával stb.)

Gálfalvi még szeretné tájékoztatni, mik történtek, amióta nem találkoztak, de célszemély megkérdezi, hogy igaz-e, miszerint Hajdu Gy. kijelentette, hogy neki és Sütőnek nincs mit keresniük itt az országban. Gálfalvi megerősíti, igaz, Hajdu így mondta, majd részletezni kezdi a következőt: 27-én (októberben) házkutatás volt (az úrnál – nála) otthon – célszemély tájékoztatja, hogy tudja ezt Bélától, de Gálfalvi figyelmen kívül hagyja a megjegyzést, s célszemély felhívja a figyelmét, hogy ezt a szobát lehallgatják.

Gálfalvi elmondta, hogy a házkutatás után egy ideig kórházban volt (befertőződött a fülem – G. Gy.). Majd azt, hogy miközben Bélával javítottak valamit a kocsiján (Skoda), Bélának elmondta, hogy Hajdu az év végi értékelőben javasolta Gálfalvinak és Farkas Árpinak, hogy több politikai érettséget tanúsítsanak a saját írásaikban és az általuk szerkesztettekben is. Ő úgy érezte, hogy ez egyenlő a (kihúzás), s felelősségre akarta vonni Hajdut, de azt mondták, fizetés nélkül marad, s végül az értékelési lapja (amit ő, Gálfalvi nem írt alá) a többivel együtt adódott vissza.

Jánosházy közölte Hajduval, hogy Gálfalvi beszélni akar vele, de egy hétig nem fogadta. Végül is fogadta, s erkölcsi prédikációt tartott arról, hogy nem tartja be az utasításait, s ajánlja, hogy fontolja meg: ha nem ért egyet a párt felsőbb utasításaival, akkor hagyja el az országot, ő is és mások is, akik így gondolkoznak, itt említette célszemély nevét, meg Farkas Árpit és Markót; Sütőről nem esett szó. Hajdu még azt is mondta, hogy nem az ilyen emberek szolgálják a magyarságot – ezt egy gyűlésen is elmondta –, „nem az olyan emberek, akik felelőtlenül szájálnak, mint Kányádi és Sütő, hanem én (Hajdu), aki (kihúzza) tettem annyit a magyarságért egy nap alatt, mint Sütő és Kányádi egy életen át, s ezek miatt a felelőtlen emberek miatt vannak bajaink.” Gálfalvi rögtön elmondta Sütőnek, s telefonált Farkas Árpinak. De Árpi (kihúzza) pontatlanul adta le az esetet Ablonczinak, azt állítva, hogy Sütőt és a célszemélyt utasította ki az országból.

A rettenetesen felháborodott célszemély törvényre akarja adni Hajdut azért, amit a gyűlésen mondott, de nem azért, amit négyszemközt mondott Gálfalvinak, aki

megerősíti, hogy Hajdu a gyűlésen is mondta, hogy célszemély „felelőtlenül szájal”, jelen volt Székely János is.

A dühös célszemély kijelentette, látni akarná ő a Hajdu harcának eredményét. Gálfalvi még elmondta, hogy Hajdu kijelentette: mindenkit ő húz ki a szarból, mert mindenki hozzá jön, nem Kányádihoz vagy Sütőhöz, a magyarok dolgait ő intézi. (...)

A célszemély elmondja: sajnálja, hogy Rácz arcába vágta a poharat, vagyis inkább azt, hogy ez egy fogadáson történt, de tulajdonképpen sem sajnálja. (!!!) Elmagyarázza az esetet, valamint, hogy őt feljelentette a pártnál: azért tette, mert Rácz egy dicsőítő írást írt. Még nem hívták felelősségre vonásra, de „A történetet egy szonettel lezártam”. Tovább beszél a szürke szonettekről, amelyeket Bisztricsányi közölt a rádióban, így van jóváhagyása külföldi közzétételre, s meg is jelent néhány Magyarországon (a Tükörben karácsonykor). Áttér a „Dél csillaga alatt” című versciklusára, felolvassa Kacsó Sándornak dedikált versét, majd a Kétszemélyes tragédiáig jut. A teljesen elképedt Gálfalvi kérdésére a célszemély elmondja, hogy az engedélyezést az Aradon összeült komissziótól kapta, amely Kocsik Jóskából, Kovács Gézából és Znorovszki Attilából állt. (A neveket suttogja és nevet!) Nevet Gálfalvi is, amikor megtudja, hogy ráadásul a „Megéneklünk, Románia” keretében mutatták be a darabot. Célszemély megmutatja a beszámolót a helyi lapban és a plakátot, „ezt a címet adták, de szerepel Kétszemélyes tragédiaként is”. Gálfalvi kijelenti: „ha ezt lenyeltek”, a célszemélynek van hivatkozási alapja!

A célszemély beszél nekik az egérkés folytatásos történetről, amit a „Haza Sóllymai”-ban közöl, s amiből kötetet állít össze a Móra Kiadónál. Áttér a Napsugár nagy példányszámára, valamint az elhatározására, hogy nem ír nekik addig, ameddig tehetségtelen költők írnak oda, az ő írását, amelyben Kósra hivatkozik, kivették. Elmeséli a kisegér történetét, a „gyíkokat” (a poéta kisegér feláldozását üldöző macskák által, mert nem akart szatírárt írni!). A hölgy (a feleségem – G. Gy.) elmesélte, hogy az egyik kislányuk, amikor kicsi volt, azt mondta: „Ugye, az egerek azt hiszik a cicákról, hogy azok románok?”

A célszemély egy üveg bort hoz, nem engedi, hogy Gálfalvi elmondja, hogyan járt Máramaroszigeten, hanem mesélni kezd Toró Tibiről, akit zaklatott a Securitate, de nem kellett jelentkeznie. Az Úr (Gálfalvi) mondja, hogy szokás szerint a közlekedési osztályra hívnak (így csaptak be a házkutatáskor – G. Gy.).

A célszemély suttogva közli, hogy mit tett volna ő a híres tanár, Toró helyében. Gálfalvi is suttog valamit a házkutatásával kapcsolatban, az ártatlanság vélelmét említi, s valamit az ügyésséggel kapcsolatosan, hogy végül arra a következtetésre jutson, miszerint helyesen járt el a házkutatáskor, mert tőle más könyveket vittek el, mint amit más esetekben hallott.

Isznak. Célszemély érintőlegesen emlegeti az új magyar iskolát Medgyesén, aminek a hölgy nagyon örül, hogy még ilyent is hallani.

Gálfalvi elmondja, hogy levelet kaptak Csiki Lászlótól, amiben beszámol az új lakásukról a Városliget közelében, de azt is mondja Csiki, hogy csak 5–6 évet tölt ott, többet nem, mert ő vándorló szellemű, csak azt nem tudja még, merre indul.

A hölgy hozzáteszi, hogy Csikiék két gyermeke engedélyt kapott a minisztériumtól, hogy orosz nyelv helyett románt tanuljanak, a felesége pedig fordít románból.

Célszemély igazat ad a magyarországiaknak, akik felháborodnak, mert a betelepülők állást és lakást kapnak, amire ők évek óta várnak. Hirtelen áttér magyarországi utazására Ioan Alexandruval, amire az úr (Gálfalvi) megjegyzi, hogy „ez jó diplomáciai húzása volt a célszemélynek”, amit nem mindenki értett meg, ugyanis ő hallott arról, amit Ioan Alexandru jelentett ki az írószövetségi gyűlésen és egy sepsiszentgyörgyi találkozón.

Célszemély beszél arról, hogy nem kaptak engedélyt az öt kolozsvári költő verseit tartalmazó kötet magyarországi publikálására (hogy mennyire bátran harcolt ő és miként fenyegette Noja), s hogy végül is megijedtek és elengedték őt Magyarországra a nívódíj átvételére.

Most a PEN Klub meghívására elmegy, már megvan az engedélye Bukarestből. Reméli, hogy augusztusra megjelenik közös kötete Csoórral és Sulyok Vincével, majd egy finnországi antológiában is szerepel. Beszélt Farkas Jánossal (főnökével), aki megadja az ajánlást, de, amint mondta – a párt fog határozni. A célszemély gyanítja, hogy most „fakad ki a seb”, s biztosan orrkoppintást kap majd a Rácz-ügy miatt is, s azt fogják mondani, hogy az aktivisták nem mehetnek külföldre. A célszemély szándéka, hogy erre azt fogja mondani: „mától én nem vagyok az”, pedig hogy adja be a felmondását több mint 30 évnyi munka után, a feleségének nincs állása, élhetnek majd külföldön (internacionális) segítyből.

Rögtön folytatva előadja Szabó Gyula (kolozsvári nyugdíjas író) esetét, akinek ötször utasították vissza az útlevelét, s Panek telefonon mondta neki, hogy a célszemély valószínűleg az ő emberük, azért jön-megy, ahova akar s amikor akar.

Gálfalvi nem érti, miért nem engedik ki Szabó Gyulát. Célszemély szerint a „(kihúzza) memórium” miatt, amit egyedül írt.

Célszemély helyi újdonságokkal folytatja: Gáll Ernő lemondott, s úgy néz ki, hogy a hülye Rácz lép a helyébe, amitől Kántor Lajos is retteg, és hogy a Korunkban nem írhatnak a Farkas Árpí kötetéről. Célszemély megmondta Lajosnak, hogy nincs amiért kétségbeessen, mert lehet másként is reagálni különböző dolgokra. Az úr (Gálfalvi) viszont szkeptikus, nem hiszi, hogy erre érvényes lenne a mondás, miszerint „minél rosszabb, annál jobb”, mert semmit sem lehet tenni, ha valamit megtiltanak vagy felszámolnak.

Célszemély megnyugtatja, hogy nem oly kategorikusak a tiltások, s ezt sem lehet a végtelenségig művelni, mert csak figyelembe kell venni, hogy az embereknek kenyérre van szükségük. Szabó Gyula esete más. A hölgy véleménye szerint Sütőnek kellett volna közbelépnie, harcolnia ez ügyben már korábban, nem most.

Célszemély emlegeti egy régi vitájukat, még 1970-ben Svédországban történt (kihúzza), és nem úgy kell politizálni, hogy nem tudja, milyen problémáknál kell közbelépnie. Elítéli, hogy Sütő engedte a lányát kitelepedni a Magyar Népköztársaságba, bírálja egy publicisztikai kötetét, amit épp most olvasott újra, negatív kommentárokat fűz az Egy lócsiszár virágvasárnapjához.

Gálfalvi érdeklődik a Napsugár szerkesztőségéről, mert úgy hallotta, Farkas János panaszkodik Zöld Margitra. Célszemély mondja, hogy amióta ott van Rudi (Németi Rudolf – G. Gy.), ő viszi egyedül a lapot, s célszemély, bár leadta a teljes normáját, ott kell ülnie a szerkesztőségben. (!) Az a véleménye, hogy nagyon jó lett volna, ha Markó jön a szerkesztőségbe, lehetett volna belőle főszerkesztő. Jelenleg már nincsenek szabad állások, de ő azon gondolkodik, hogy nyugdíjba mehetne, hiszen az írószövetségi kiegészítéssel annyi lenne a nyugdíja, mint a jelenlegi fizetése.

Gálfalvi gondterhelt, nem tudja, mi történik, ha Hajdu beváltja a fenyegetését, s elküldi a laptól és az országból. A két kislányára gondol, akiket taníttatni kell. Hajduval nem beszélnek egymással, Jánosházyval üzengetnek, folyton azt keresi, hogy mivel idegesítheti, provokálja, hogyha kirobban belőle az idegesség, s tesz valamit, akkor azt fegyelmi eljárásra felhasználhassa.

Célszemély elmondja, hogy őt is felbosszantotta, hülyeségeket beszélt, Hajdu (kihúzza) s az édesapjánál házkutatást tartottak.

Gálfalvi mondja, nincs mit csinálnia, ő semmiképpen nem fogja megírni, amit tőle kér, de lenyelni sem tudja (a Hajdu viselkedését). Célszemély fenntartja, hogy nem lehet kötelezni a rendelésre írást, ő meg is mondta a főnökének: ha kötelezi, akkor ő

a legmagasabb fórumokhoz fordul, hogy állás elvesztéssel fenyegetik, ez pedig nem szocialista elv.

Hirtelen témát vált: talán elvonul a szülői házba, aminek kertjét bebiztosította az ellen, hogy az állam kisajátítsa, mégpedig azzal, hogy a kertbe temette el az édesapját. Folytatja a hosszú történetet a temetésről sok öndicsérettel, a díszlövések miatt.

Aztán a célszemély megkérdi Gálfalvit, hogy mely nagy tetteket hajtott végre Hajdu a magyarság érdekében, amelyekkel annyira dicsekszik, de meg sem várja a választ, elmondja annak a színésznőnek az esetét, akinek elintézte, hogy külföldön készítsenek protéziseket a balesete után.

Gálfalvi még elmondja, hogy Hajdu folyton előhozza, hogy mindennel hozzá fordulnak az emberek: lakás-, állásszerzés. Célszemély felkiált, mint akit megégettek: Nem igaz, azokat ők küldik hozzá! Gálfalvi viszont hoz egy példát, amikor Hajdu intézkedett: a személyi titkáranak, Borbély Istvánnak – aki nem is olyan fekete, mint gondoltuk – a feleségét behozatta faluról a városba tanítani, ugyanakkor a Markó felesége már 10 éve falun tanít, de hát Markót nem tudja úgy használni, ahogy akarja.

Célszemély elmondja, hogy nem akart író-olvasó találkozóra menni Makfalvára – ami a Hajdu körzete –, főként egy ilyen kitörés után, mert ahol járt, ott az embereket meghurcolja a Securitate.

Gálfalvi emlegette, hogy Hajdu erősen megváltozott november–február közt, előtte jó kapcsolatban voltak, még azt is mondta, hogy „védenünk kell egymást”. A bátyja (a Gálfalvié) Hajduval beszélve megtudta, hogy a célszemély ellen felhozott vád: Szócs Géza köréből származó értesülés szerint célszemély helyeselte a Csoóri–Duray könyvről hallott pozitív véleményt. Pontosítja, hogy ő soha nem beszélt Szócs Gézával a könyvről.

Célszemély felháborodottan beszél Szócs Gézáról: hogy beszélt vele, amikor kijött a kórházból, a beszélgetés a szekussal, elítéli Arát (Ara Kovács Attila), aki Magyarországra érve áttért a disszidensek oldalára, akárcsak Gazsi (Tamás Gáspár Miklós). Megint Gézát bírálja, aki mindenkihez elmegy, az emberek panaszkodnak rá, ő hazudik nekik, hasonlóképpen történt a Călătorul (Király Károly) meglátogatásakor is. Aztán, épp a Magyarországra való utazása előtt Livia (az Írószövetség titkárnője) megmutatott neki egy iratot, ami az aradi milíciától érkezett, s arról írnak, hogy Géza volt (kihúзва) az Astoria hotelben (kihúзва), nem volt bejelentve a szállodába, s szemtelenül beszélt a (kihúзва) és állása sincs. Nem szabad ilyent tenni. Felemlégeti szakítását Gáll Annával, aki meglátogatta a kórházban, amikor azt hazudta, hogy súlyos állapotban van. (kihúzás)

Magyarországon amikor (kihúzás). Célszemély vádolja, hogy nem tartotta be a törvényeket, le kellett volna tennie a hotel recepciójánál a személyazonossági igazolványát, ahogy célszemély is mindig megteszi, nem altat idegeneket, s senkit sem kever bajba, amikor ő is bajban van.

Célszemély elmondja, hogy beszélt Călătorullal, aki felelősségre vonta Sabăut (Szócs Géza), mert megjelentette az emlékiratait az engedélye nélkül. Úgyhogy a célszemély számára „ez nem tiszta dolog”, amiképpen már pontra tette egy telefonbeszélgetésben.

Az úr (Gálfalvi) elmondja, hogy Géza bele akarta vinni egy hazugságba, amit ő elutasított, mire Géza azt mondta, hogy ő egy bűnösen becsületes (...)

A mondással, hogy „alma nem esik messze a fájától”, célszemély áttér a Géza apjára. (kihúzás)

Gálfalvi kezdi mondani, hogy ő is beszélt Szócs Pistával telefonon, de célszemély megszakítja, mondván, hogy a telefont egész biztosan lehallgatják. Majd, továbbra is Gézát szidva elmondja, hogy Géza hiába is bizonygatja, hogy semmi kapcsolata nem volt a csikiakkal (akiket letartóztattak), mert azokat miatta vitték el. Célszemély szeret-

né, ha Géza elmenne. Gálfalvi hallotta, hogy el akar menni. Célszemély biztos abban, hogy Magyarország fogadja. Hirtelen áttér a Duray-problémára, akit a legújabb hír szerint azért fogtak le, mert valami kiáltványokat találtak egy Magyarországra tartó postavagonban. Célszemély biztos abban, hogy ez provokáció, tudta azt, hogy veszélyes.

„Károly” előadja nekik az ismert teóriáját: „csak az Alkotmány és a törvények szerint szabad, betartva a játékszabályokat”. Gálfalvinak még eszébe jut az is, hogy a Gézával való beszélgetésben, amikor az meg akarta győzni, hogy hazudjon (az unokaöccse halálával kapcsolatban), akkor ő azt válaszolta, hogy ezt nem szabad, mert majd akkor sem hisznek neki, amikor az igazat mondja.

Célszemély elítéli Csoórit, mert az előszóban nem tudta differenciálni a problémákat. Gálfalvi kiment a szobából, ezalatt a felesége elmondta, hogy amikor a férjét behívták a Securitatéra, azt mondta otthon, hogy mindez (kihúzza). Ők meg sem keresik Gézát.

Célszemélynek eszébe jutott egy részlet a szekussal való beszélgetésből, amikor az megkérdezte tőle, hogy szerinte normális-e Géza, amire célszemély azt válaszolta: „Ezt maguknak kell tudniuk, mert a maguk intézményében volt.” (Tölgyes) Az a beszélgetés arra vonatkozott, hogy Géza táviratot küldött Straussnak, gratulálva a választási győzelemhez.

Aztán áttér a Fazekas-látogatásra – kaotikusan előadva, összekeverve egyéb dolgokkal, de amiből kitűnik, mennyit rohagált ő, a célszemély, hogy autót szerezzen számára, s mennyire irreálisan gondolkodik az öreg. Még elmondja, hogy hozott két, a nagyfőnököt üdvözlő írást, hogy azokat a célszemély véleményezze, amiért ő rettentően leszidta, s ugyanúgy Beke Gyurit is. Egy kis zárójel Bekével kapcsolatban: Gálfalvi megtudta, hogy csak rémhír volt a Beke kitelepedési szándéka, amit Panek terjesztett.

Célszemély hozzáfűzi, hogy igaz, hogy van az a 34 oldalas feljelentés a szekus tisztnek, de Gyuri (Beke) lefordítja, idézetekkel, s az Írószövetség asztalára teszi. Az Úr (Gálfalvi) ismeri az esetet.

Célszemély Fazekas Jánossal folytatja, hogy mennyire erőtlen, mennyire nevésteges volt, amikor felutazott Bukarestbe, hallva az Andropov halálhíret. Gálfalvi is sajnálja, „a szerencsétlen azt hiszi, hogy (kihúzza) visszaveszik!” Aztán elmeséli, hogy már régebben magához hívta Sütő, nála volt Fazekas is. Gálfalvi azt hitte, hogy a beadványuktól lesz szó (nem derül ki, hogy miről), de teljesen másért hívták: meghalt Fazekas nagybátyja, aki vasúti munkás volt, s Fazekas közölt róla néhány adatot, aminek alapján meg kellett volna írni a gyászbeszédet. (Visszautasítottam – G. Gy.)

Célszemély részletezni kezdi, hogyan utazott Sütővel a Fazekas apjának temetéséről, s hogy ő Sütőt (kihúzás), s az öreg odaadta az apjának a verseit, hogy kijavítsa, s nem akarta megérteni, ez nem irodalom, fogalma sincs az irodalomról. Elítéli Fazekast, mert ellenszolgáltatásokat igényel. Például, amikor hozzásegítette gáztűzhely beszerzéséhez, utána irányítani akarta célszemélyt, hogy mit írjon, amit természetesen visszautasított. (kacagnak!!) Célszemély nem mulasztja el, hogy dicsekedjen: mennyi autót szerzett „Florescu” által magyar értelmiségieknek anélkül, hogy valamit is akart volna ezért.

Aztán célszemély elmondja, hogy ő nem emigrál, hiszen minden egyes iskoláért harcolt. Mit is mondhatnának? Azt viszont szükségesnek tartaná, hogy a magyar fiatalok ösztöndíjakat kapjanak nyugati tanulmányokra, mint egykor a papok, hogy a mostani értelmiségit magas kultúrájú fiatalok váltsák.

Gálfalvi mondja, hogy Benkő Samu fián kívül senkit sem tud, aki külföldön tanulna, de most készül a Székely János fia, az engedélyt hozzá Hajdu segítségével szerezték. Azt is elbeszéli Gálfalvi, hogy Székely János próbálta őt meggyőzni, hogy Hajdu nem más, mint egy szükséges csavar, s ha nem lenne ő, akkor lenne más he-

lyette. Ugyanígy beszélt régebben Panek, de most erősen háborog miatta. Valamikor ő (Gálfalvi) mozgósítani akarta a Hajdu környezetében lévőket, hogy próbálják meggyőzni (nem pontosítja, hogy mire), de Panek azonnal beárulta, s azóta nincs is jó kapcsolata vele. Igaz, Panek néha felhívja telefonon, s Hajdut átkozza, szidalmazza.

Célszemély dicsekszik, hogy ő békítette ki Paneket Balogh Edgárral és Gáll Ernővel, majd elmondja, hogy Sütőnél volt egy kemény Hajdu-ellenes beszélgetése.

Gálfalvit nagyon meglepte magyarországiakkal beszélve, hogy azoknak fogalmuk sincs, ki Hajdu, és azt hiszik, hogy itt egy maffia működik ellene.

Gálfalvi tájékoztatja „Károlyt”, hogy Csoóri Amerikába készül, erről célszemélynek eszébe jut a saját utazása oda, s felháborodva mondja, hogy Pálffy Pitzur (sic!) és Czine Miska nem vettek részt a Ioan Alexandruval való találkozón.

Gálfalvi ismerteti az új, kéthetes hírt, miszerint Sándor (Csoóri) elfogadta Aczeltől az új folyóirat – „Hite” lesz a neve (G. Gy.: Hitel) – vezetését, a többi szerkesztő: Csengey Dénes, Pitzur – aki eljön az ifjúsági laptól –, Moldovan (Moldován) Domokos (közele rokona Keszthelyi Gyulának – n. n.) és Czine Mihály.

Célszemély panaszkodik, hogy a magyarországi újságírók, folyóiratok ritkán, nehezen érkeznek, de valójában nem is nagyon érdekli, „karanténban vagyok”, inkább olvas Horatiust, Shakespeare-t.

Beszélnék Domokos Gézáról. Mindannyian örülnek, hogy megmenekült, de sajnálják, hogy baj van a szívével. Gálfalvi arra gondol, milyen szörnyű lenne, ha elvennék a „Kriteriont”, s ez biztos szándéka lehet valakinek. Célszemély szeretné az új évig befejezni a zsidókról szóló kötetét s leadni a „Kriterionnak”, „amelyet megbíráltak, hogy nem segíti a homogenizálást”. Néhány szó az itteni antiszemitizmusról – C. Vadim Tudor könyvéről –, de főként arról, hogy magyarellenes vers is van benne, de ezt nem támadja senki (?????)

Célszemély versfordításról beszél, a klasszikusokról (Rilke stb.), aztán panaszkodik, hogy mindenki a benzínről és az élelemről beszél, de ő megelégszik a zsíros kenyérral s a rántottával, s néha hoznak valami ennivalót falusi olvasói. (!!!)

Hitelesítette
Rusu Valer kapitány

A dosszié száma: 00258/787
1984. 06. 26.
készült két példányban.

*

Pusztai Jánost személyesen még nem ismertem, amikor írásait már számon tartottam. Az *Ifjúmunkás* riportereként egyik első utam Nagybányára vezetett, hogy megismerkedjünk. Azonnal, mondhatnám első látásra összebarátkoztunk, ettől kezdve kerestük és meg is találtuk az alkalmat a minél gyakoribb találkozásra. Sűrűn váltottunk leveleket, de ezek részben – amint ez 2008-ban kiderült – a Securitate irattárában kötöttek ki, illetve ott is leltárba kerültek. Hogy milyen vigyázó szemmel követték kapcsolatunkat, azt az alábbi – a különböző megyei felügyelőségek közötti példás együttműködésről tanúskodó – akcióterv is igazolja.

Belügyminisztérium
Maros Megyei Felügyelőség
Belügyi Információs Szolgálat

Szigorúan titkos
Első példány.
(Géppel) Egyetértek
Ágoston Alexandru ezredes
a Securitate főnöke

Együttműködési intézkedések a Máramaros Megyei Felügyelőség által vizsgált „Scriitorul” (Az író – Pusztai János fedőneve – G. Gy.) és a Maros Megyei felügyelőség által vizsgált „Kelemen” (ez az én első fedőnevem, később elrománosodtam, Gherasim lett belőlem – G. Gy.) követési dossziéja ügyében.

A Máramaros Megyei Felügyelőség követési dossziéjában vizsgálja Pusztai Jánost (Pașcan Ioant). „Az író”, aki nacionalista-ellenséges mivoltát írásaiban és szóbeli megnyilvánulásaiban bizonyította. A szóbanforgó elem néhány írását közlés céljából elküldte a Marosvásárhelyen megjelenő *Igaz Szó*, személyesen Gálfalvi György címére, akit ugyancsak követési dossziéban vizsgál a Maros Megyei Felügyelőség, írásaiban és környezetében tanúsított nacionalista-ellenséges megnyilvánulásai miatt. A Máramaros Megyei Felügyelőség értesülései szerint nevezett Gálfalvi György tájékoztatta Pusztai Jánost, hogy egyes írásait az *Igaz Szó* nem tudja közölni (A *Zsé birtoka* című regény egyik fejezetéről van szó – G. Gy.). 1975 áprilisában nevezett Pusztai János levelet küldött Marosvásárhelyre Sütő András címére, amelyben arra kéri, hogy olvassa el *Zsé birtoka* című regényét, amelynek kiadását a Kriterion Kiadó visszautasította. Tudomásunk szerint erre a levélre Sütő még nem válaszolt. Figyelembe véve a fenti problémákat a következő intézkedéseket javasoljuk.

1. (Fekete tussal kihúzza a név) keresztül ellenőrizzük, hogy az *Igaz Szó* szerkesztőségében milyen kéziratok vannak nevezett Pusztai Jánosnak, amelyeket nem közöltek. Ha léteznek ilyen kéziratok a szerkesztőségben, a megfelelő intézkedéseket fogantatosítjuk, hogy ezeket az ellenséges tartalmú kéziratokat hivatalos úton adják át szerveinknek, hogy felhasználhassuk őket, amikor intézkedéseket fogantatosítunk „Az író” ellen.

Határidő: 1975. XI 15.

Felel: Grama Nicolae
alezredes

2. (Fekete tussal kihúzza a név) keresztül adatokat szerzünk be Pusztai Jánosról, melyek igazolják vagy cáfolják Pusztai János írásainak művészi értékét, illetve az irányvonalakkal való összeegyeztethetőségét. Ennek érdekében megkeresünk más marosvásárhelyi szerkesztőket is, akik ismerik a gyanúsítottat.

Határidő: 1975. XII 1.

Felel: Grama Nicolae
alezredes

3. A birtokunkban lévő adatok szerint Sütő András ismeri Pusztai Jánost. Sort kerítünk egy beszélgetésre Sütő Andrásal Pusztai János gyanúsítottról és ha kiderül, hogy a gyanúsítottnak valóban szándékában áll az említett művet elküldeni Sütő András címére, megkérjük, a kéziratot és írói szakvéleményét juttassa el hozzánk. A művet akkor kérjük el Sütő Andrástól, ha államunkra nézve ellenséges kérdéseket vet fel.

Határidő: 1975. XII 20.

Felel: Grama Nicolae alezredes

4. Mivel a Máramaros Megyei Felügyelőség adatok birtokába jutott Gálfalvi György ottani tevékenységéről, ezeket az anyagokat másolatban elkérjük a Maros Megyei Felügyelőség címére, hogy az itteni adatokkal összevevethessük.

Határidő: 1975. X. 10.

Felel: Lehoti Anton alezredes

5. A Máramaros Megyei Felügyelőségtől kapott értesülés szerint Gálfalvi György egy, az Igaz Szóban megjelent művében megbírálta a nagybányai sajtót és intézményeket, amiért nem ismerik el Pusztai János írói érdemeit. Azonosítsuk, melyik számban jelent meg ez az írás és tanulmányozzuk, mennyire felel meg a valóságnak ez az értesülés.

Határidő: 1975. XI 20.
Felel: Grama Nicolae alezredes
Lehoti Anton alezredes

(A célszemély kései tájékoztatása: Az írás *Ugocsa non coronat* címmel 1971. júniusi számában jelent meg az *Igaz Szóban*, és a körkép nemcsak Nagybányán kavart port.)

Ha a helyzet megkívánja, jelen akciótervet menet közben kiegészítjük.
A Maros Megyei Felügyelőség részéről A Máramaros Megyei Felügyelőség részéről
Grama Nicolae alezredes Lehoti Anton alezredes

R.D. 00969/448

Készült két példányban. Első példány a Maros Megyei Felügyelőségen „Kelemen” követési dossziéjában.

Második példány a Máramaros Megyei Felügyelőség számára.

*

A dossziék közötti átjárás keretében kerültek az én irataim közé (is) a Moldovan nevű „forrás” jelentései, bár ezek csak részben szólnak rólam. Moldovant nem én emlegetem először a „források” között: a *Látó* 2013. októberi számában megjelent *Ahogy a Securitate látta* című írásában Dávid Gyula közli, hogy „a 36-ok Sütő András által fogalmazott, Gálfalvi György és Markó Béla által végleges formát öntött és románra fordított memoranduma (...) útját a Securitate is nyomon követte: egy MOLDOVAN (kiemelés az eredeti szövegben – G. Gy.) ügynökre hivatkozó és 1982. július 3-án kelt marosvásárhelyi jelentés arról számol be, hogy az ügynök június második felében találkozott Domokos Gézával, aki azért jött, hogy beszámoljon Sütő Andrásnak a legfelső pártvezetéshez a Lăcrănjăny könyvével kapcsolatban beadott memorandum sorsáról.”

Az alább közölt terjedelmes feljegyzés jórészt ugyancsak a Domokos Géza és Sütő András közötti beszélgetésről tájékoztat.

Belügyminisztérium

Maros Megyei Felügyelőség

0110 Szolgálat

Iktatószám: 427/00111/1984. 10. 28.

Forrás: „Moldovan”

Fogadó: Strâmbu Emil alezredes

Tájékoztató jegyzet

Szigorúan titkos

Első példány

Két napig Marosvásárhelyen tartózkodott Domokos Géza, a bukaresti Kriterion Kiadó igazgatója.

Oktober 24-én, szerdán, a délutáni repülőjáratral érkezett Bukarestből és 26-án, pénteken a délutáni járatral utazott vissza.

A következő programja volt:

Szerdán este kisebbik fiával együtt – aki jelenleg a marosvásárhelyi Fogászati Klinikán gyakornok – jött hozzánk, nálunk maradtak éjszakára és a következő éjszakára is, tehát rajtunk kívül senkivel sem találkozott. Csütörtökön délelőtt Bocskai István egyetemi tanárral találkozott. Tulajdonképpen a marosvásárhelyi utazásának

eredeti célja az volt, hogy Bocskaival megbeszélje, van-e lehetőség arra, hogy a fia, Domokos Gábor az ősszel esedékes kihelyezés után hároméves gyakornoki idejét a marosvásárhelyi Fogászati Klinikán tölthesse. Bocskai természetesen nem ígérhette ezt meg, de elmagyarázta, milyenek a kilátások és biztosította Domokost, hogy a maga részéről minden segítséget megad.

Ezután Domokos Géza ellátogatott az Igaz Szó szerkesztőségébe, ahol Gálfalvi Györgyöt kereste, hogy együtt menjenek el Papp Ferenc íróhoz, de a látogatást másnapra halasztották, mert találkozott Hajdu Győzővel, akivel hosszasan elbeszélgettek. Ezen a beszélgetésen nem voltam jelen, de ahogy Domokos elmesélte, Hajdu az Igaz Szó körüli nehézségekről panaszkodott, arról, hogy az írók nem küldnek kéziratot, nehézkes a lapterjesztés, kevés az előfizető és nehéz az igényeknek megfelelő lapszámokat szerkeszteni.

Csütörtök délután Domokos Géza Sütő Andrással találkozott nálunk, aki délután öt órakor érkezett a feleségével és kilenc órakor mentek el. A hosszú beszélgetés Domokos mentegetőzésével kezdődött a Kriterion egyik kiadványa miatt, amelyben durva támadást intéztek Sütő ellen. A „forrás” nem olvasta a könyvet, de tudja, hogy szerzője Bíró Béla, aki Sepsiszentgyörgyön él. A tanulmányban Sütő András drámáit, Egy lócsiszár virágvasárnapját és a Szuzai menyegzőt túlhaladottnak ítéli a szerző, mert megragadtak az ötvenes évek szűklátókörű szemléleténél. Sütő egy, a Kriterion Kiadónak írt levelében súlyos szemrehányást tett Domokos Gézának a kötet megjelentetéséért. Domokos Géza Molnár Gusztáv szerkesztőre hárította a felelősséget, mert ő foglalkozott Bíró könyvével, hangsúlyozva, hogy ő nem olvasta a könyvet és Molnár nem tájékoztatta arról, hogy Sütő-ellenes támadást tartalmaz. Ahogy a beszélgetésből kiderült, a könyv lényegében azt bizonygatja, hogy Sütő drámái fölött eljárt az idő. A beszélgetés során Sütő nekitüzesedve emlegette az őt ért vádakat, Domokos Géza próbálta kiengesztelni a Kriterion iránt.

A továbbiakban Sütő beszámolt az őt ért támadásokról, arról, hogy a hatóságok házkutatást rendeztek a szerkesztőségben, mindent felforgattak és kiborítottak az íróasztalára, a figyelem eltereléséért a többi íróasztalt is felforgatták, sőt, a fotólaboratóriumot is. Ezt nem tehette egy betörő, mert az tudhatta, hogy nincs mit keresnie egy szerkesztőségben, holtbiztos, hogy a Securitate keze van a dologban, valószínűleg nem kéziratokat kerestek vagy Jókai eredeti fényképét, saját kézírásával díszítve, hanem az ő megfélemlítése volt a céljuk. Ezután beszámolt a fia kihallgatásáról, elmesélte, hogy az Amerikából érkezett Szekerest egy ismerőse, akit ő Amerikában ismert meg, elküldte a fiához, aki egy találkozót hozott össze Király Károllyal, ezért a fiát bevitték a Securitatera, csak éjjel engedték haza néhány órára. Nem nyúltak hozzá, de mindenáron ki akarták szedni belőle, miről kémkedett Szekeres Erdélyben, milyen terrorista akciókat szervezett, s közben a fiát számtalanszor megfenyegették. Sütő elmondta, amikor megérkezett, azonnal elment az elsőtitkárhoz, aki fogadta és vállalta a teljes felelősséget a történetekért, mondván, hogy ő hagyta jóvá a fia kihallgatását, ugyanakkor megvádolta Sütőt, hogy túlságosan liberális és naiv. Sütő mind ebből arra a következtetésre jutott, hogy a következő kongresszuson nem választják újra a Központi Bizottság póttagjának, s ettől kezdve a legfelső vezetés és a főtitkár nem fogja tartani vele a kapcsolatot. Azt mondta, hogy évek óta számított erre a lépésre, arra is, hogy leváltják a főszerkesztőségből.

Domokos Géza megjegyezte, történetesen biztos abban, hogy sem őt, sem Sütőt nem választják újra a Központi Bizottság póttagjának, ezzel befejeződik politikai pályafutásuk, mindez az ország nemzetiségi politikájának megváltozását szimbolizálja. Domokos Géza nem biztos abban, hogy ez azonnali adminisztratív lépéseket fog jelenteni, de számítani kell arra, hogy sem ő, sem Sütő nem lesz igazgató vagy főszerkesztő. Sütő kijelentette, hogy ő amúgyis csak írással akar foglalkozni, s azonnal

megegyezett Domokos Gézával két kötetről, amelyeket a Kriterion adna ki 1985-ben. Sütő hangsúlyozta, hogy Budapesten nem adhat ki új kötetet, amíg az nem jelenik meg Romániában, mert ez tarthatatlanná tenné a helyzetét, de kisebb írásokat ezután is fog küldeni különböző lapoknak és folyóiratoknak, ahogy nemrég is tette, meg is jelent az Élet és Tudománynak az augusztusi számában. Domokos Géza ezzel szemben kijelentette, hogy ő ezután sem ért egyet a disszidens akciókkal, szigorúan a romániai valóság keretei között kíván dolgozni, attól függetlenül, hogy a kongresszus után hova helyezik. Négy év múlva nyugdíjba mehet. A nemzeti kérdéssel kapcsolatban mindketten borúlátóan beszéltek az iskolákról, a nyelvhasználatról, az elhelyezkedési lehetőségekről stb. elismételve, hogy a párt felső vezetése évek óta senkit sem fogad a nemzetiségek képviselői közül; itt valójában a „régiekre”, de facto saját magukra gondoltak.

Késő este, teljesen váratlanul beállított Lohinszky Lóránd, aki körülbelül egy órát beszélgetett Domokos Gézával, de jelentéktelen dolgokról.

Másnap, pénteken délelőtt Domokos Géza meglátogatta Papp Ferencet Gálfalvi György társaságában. Tudtommal fordításokról beszéltek, amelyeket Papp Ferenc végezne a Kriterion számára, s ez anyagi szempontból is fontos lenne Papp Ferencnek. (Papp Ferenc 1976-tól, amikor gégerákkal operálták, feleségén kívül senkivel sem érintkezett. Eltávolították a hangszálait, gégemikrofont nem használt, nem tudott kommunikálni. Mi gyakran találkoztunk, a feleségemmel együtt értettük, mit akar mondani, a felesége kérésére én közvetítettem közte és a világ között. Ezúttal is tolcsooltam Domokos Gézával, aki különösen kedvelte Papp Ferencet. – G. Gy.)

Ebéd után, három órakor Domokos Géza autóbusszal kiment a repülőtérre.

Aláírás: Moldovan
forrás (sursă)

Lapalji megjegyzés: Domokos Géza és Sütő András intézményünk megfigyelése alatt állnak. A forrást utasítjuk, hogy továbbra is tartsa a kapcsolatot D. G.-vel és S. A.-val, legyen gyakran a társaságukban, jelezze, kikkel készülnek ellenséges akciókra, milyen idegen állampolgárokkal találkoznak stb.

A jegyzetet használják fel Sorescu (Sütő álneve – G. Gy.) dossziéjában és egy példányt továbbítanak az I-es Igazgatóságnak.

Strâmbu Emil alezredes

Ugyancsak Moldovan írta a dossziémban található alábbi két jelentést is.

Belügyminisztérium

Szigorúan titkos

Maros Megyei Felügyelőség

Második példány

0110. Szolgálat

C.N.S.A.S. pecsét

Forrás: „Moldovan”

Átvette Strâmbu Emil alezredes

Dátum: 1988. 02. 08.

Kézírással: 1988. 02. 02. Jelentve a Központi Egységnek

Jegyzet

A Budapesti Román Követség előtti eseményekről, amelyek február 1-én történtek, kevés megjegyzés hallható. Az általam hallottak inkább a Szabad Európa Rádió magyar és román adásának a visszhangjai. De a budapesti tüntetés, a románellenes megnyilvánulások, Szűrös Mátyás nyilatkozata, a Budapesten főleg a Magyar Nemzet és a Magyar Hírlap hasábjain megjelent nyilatkozatok magától értetődően nyugtalanságot keltenek.

Romániának a magyar–román viszonyról kialakított álláspontjával kapcsolatban, melyet az államfő a Dolgozók Nemzeti Tanácsának Plenáris ülésén elhangzott beszédében fejtett ki, többen is megállítottak és aggódva kérdezték: mi készül ismét Erdély ürügyén?

Gálfalvi György, az Igaz Szó szerkesztője, akivel az utcán találkoztam, ezt mondta: Akár hallgatnak Budapesten, akár beszélnek, nekünk kell viselnünk a következményeket. Hozzátette, most ismét megjelenik egy sajtóközlemény és összehívják a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsának a gyűlését.

Dr. Boga Kálmán, nagyon őszintén, négy szemközt ezt mondta: nem tudom, milyen bizottság foglalkozik Romániával Budapesten, nem tudom, ki tüntetett a követés előtt, de világos, hogy a budapesti vezetőség egyetértése nélkül senki sem tenne semmit. Az egész kampányt a budapesti vezetőség manőverének tekinti, melynek célja elterelni a figyelmet a belső gazdasági és politikai helyzetről, amely jelentősen romlott az árak és az adóemelések következtében. Belpolitikai problémák miatt vették elő ismét az erdélyi kérdést. Ezáltal az erdélyi magyarok ismét abban a nemkívánatos helyzetbe kerültek, hogy hitelüket veszítik a románok előtt.

Incze Gábor nyugdíjas, a Vörös Zászló egykori főszerkesztője megkérdezte: mi a helyzet, ismét elővették Erdély Történetét? Ennek nem lesz jó vége, most nem lesz elég tágas a Tirgu-Jiu-i láger.

Moldovan
forrás

- Az információkat az általános útmutatások alapján szerezték.
- A jelzett problémákat a Központi Egységnek jelentjük a hasonló kommentárokkal együtt.

Pogăcean Alexandru alezredes

Belügyminisztérium

Maros Megyei Felgyelőség

0110 Szolgálat

Forrás: Moldovan

Iktatószám: C. P. 00180. 1989. 10. 06.

Tájékoztató jelentés

A forrás jelenti, hogy 1989 október 3-án meglátogatta Kántor Lajos, a Korunk szerkesztője. Az illető tájékoztatta: Kányádi Sándor kérésére telefonon beleegyezett, hogy neve szerepeljen az aláírók között azon a levélen, amelyet Tőkés ügyével szolidarizálva a két református püspöknek Kolozsvárra és Nagyváradra küldtek. Kántor Lajos azt állítja, hogy ő csak utólag olvasta el a szöveget. Ha ő írta volna, sokkal keményebben fogalmaz. Tudja, hogy a levelet aláírta Kányádi Sándor, Jakó Zsigmond István nyugdíjas és Kallós Zoltán, aki a csángók által lakott vidéken volt tanító és Tőkés édesapja. Kántor Lajos kijelentette, hogy a magyar értelmiségnek állást kell foglalnia (de nem mondta meg, mivel kapcsolatosan). Megkérdezte a forrást, hogy számíthat-e rá és a feleségére egy esetleges tiltakozó levél aláírásakor?

A forrás úgy tudja, hogy Kántor ebben az ügyben felvette a kapcsolatot Gálfalvi Györggyel, az Igaz Szó szerkesztőjével.

Moldovan

Megjegyzés: Az információt a kijelölt feladatok keretében kaptuk és a 0110 Katonai Egységnek, valamint az Egyes Igazgatóságnak továbbítottuk.

Cocis Petre
őrnagy

JK
2014/1

Kicsoda Moldovan? Nem írom ide a nevét.* A szövegkörnyezetből természetesen könnyen azonosíthattam, most már a tájékozottabb olvasók is azonosíthatják. 2008 áprilisában olvastam el a jelentéseit, még mindig nem tértem magamhoz. Hinnem kellett a szememnek, később a fülemnek is. Amikor találkoztunk, inkább szelíden, mint számonkérően megkérdeztem tőle, miért vetemedett ilyesmire. Azt válaszolta, szörnyű időket éltünk, főszerkesztője utasította, hogy vállalja el ezt a feladatot, ő féltette az állását, mert egyszer már megégette magát. Évtizedek óta ismerem, mindketten ősrégi marosvásárhelyiek vagyunk – ő, idősebb lévén, még régebbi mint én –, bajtársamnak éreztem, amikor a hatvanas–hetvenes években a valóságirodalommal rohamoztunk, 1989-től egy ideig együtt dolgoztunk az RMDSZ megyei elnökségében, 1990. február 10-én egymás mellett vonultunk fel a könyves-gyertyás tüntetésen, néha vitáztunk, többször egyetértettünk, és akkor... és akkor tudomásul kell vennem, hogy nem egy, hanem több Moldovannal éltem együtt, róla (és nemcsak róla) kiderült, hogy jelentett, másokról nem, vagy egyelőre még nem. Tudom, a többség számára megbocsáthatatlan vétkeknek számít: én visszaköszönök az utcán Moldovánnak. Visszaköszöntem, amíg élt, kihallgatómnak, Bätágá ezredesnek is. Résezei voltak, részei maradtak az életemnek. Múltunk nem mögöttünk van, még csak nem is alattunk, hanem mellettünk. Szimbiózisban élünk vele. Besúgóinknak, lehallgatóinknak bizonyos tekintetben hálások lehetünk: sok olyan részletet feljegyeztek rólunk, amelyekre mi már nem emlékeztünk, nem emlékeztünk ilyen pontosan, vagy éppenséggel hajlamosak lennénk megfeledkezni róla.

Például sohasem emlékeztem volna vissza ilyen részletességgel arra a sejtelmes beszélgetésre, amelyet csaknem negyven évvel ezelőtt Körösi Papp Józseffel, közismertebb nevén KPJ-vel folytattam, ha a lehallgatási jegyzőkönyv nem frissítette volna fel erősen megkopott memóriámat.

Magyarból fordítva

Lapok száma: 1

5/AST adó

Oktatószám: 00493/1975. 09. 12.

1975. 09. 11.

Szigorúan titkos

Egyetlen példány

T. Szolgálat (Gr. N.)

(Valószínűleg Grama Nicolae alezredesről van szó – G. Gy.)

„Kelemen”

12óra 46 perckor Körösi József hívja, akivel a célszemély a következő beszélgetést folytatja:

K.: Te vagy? Itt Körösi Jóska.

A célszemély: Szervusz Jóska. Mondjad.

K.: Szervusz. Ismét itt vagyok Marosvásárhelyen. Na, hogy volt? Mi történt?

A célszemély: Minden jól ment... azt mondhatom, hogy minden jól ment. Voltunk Fodor elvtársnál (a Bihar Megyei Pártbizottság akkori titkára), ahol mindenről beszélgettünk, s végül azt mondta, hogy a kört (a nagyváradai Ady Endre Irodalmi Körről van szó – G. Gy.) nem fenyegeti veszély. Veszély csak egyes személyeket fenyeget. Én úgy látom, az egyes számú célpont Gabi (Varga Gábor – G. Gy.).

K.: És ez komoly?

A célszemély: Úgy tűnik, igen. Úgy látom, komoly. Annyira komoly, hogy tegnapelőtt ismét bent volt. (A Securitatén – G. Gy.)

K.: És ő tudja, hogy... de hát találkozunk... Nem találkozunk? Találkozunk amíg itt vagyok.

A célszemély: Meddig leszel itt?

K.: Gondolom 18-ig vagy 20-ig.

A célszemély: Hogy-hogy 18-ig vagy 20-ig? Itt leszel 18-ig vagy 20-ig?

K.: Igen.

A célszemély: Marosvásárhelyen?

K.: Igen.

A célszemély: Akkor feltétlenül... akkor holnap bent leszek a szerkesztőségben. Csak ma nem megyek be, mert itthon dolgozom.

K.: Körülbelül hány órákor?

A célszemély: Holnap tíz és déli kettő között.

K.: Rendben van.

A célszemély: Gyere nyugodtan tíz és kettő között, mert bent leszek.

K.: Jól van, mert tudod, el kell rendeznem egy ügyet Varga Vili kérésére, és szervezek valamit a Kortárs Színpadnak.

A célszemély: Jól van, fiú. Én bent leszek holnap tíz és kettő között.

K.: Nagyon megijesztettél.

A célszemély: Hát ez a helyzet. Ebből a szempontból én is meg vagyok ijedve. Amit lehet, megtettem, az ő érdekében is, de ez még semmi konkrétumot nem jelent.

K.: Értem.

A célszemély: Ez van. Ami a kört illeti, úgy tűnik, nem kilátástalan (a fordító magyarul is odaírja: nem sötét – G. Gy.) a helyzet.

K.: És Törökkel mi a helyzet? (Török Miklósról van szó – G. Gy.)

A célszemély: Egyelőre úgy tűnik, Törökkel most nem törődnek. A hangsúlyt most Gabira helyezik.

K.: Igen. Jól van. Ne haragudj, hogy zavartalak. Egyébként mikor érkeztetek haza?

A célszemély: Tegnap este. Elég gyorsan végeztünk. A szerkesztőség autójával voltunk.

K.: Mondtad, hogy mi is már találkoztunk?

A célszemély: Csak Gabinak mondtam meg.

K.: Közben én felhívtam Gabit Régenből, majd Parajdról is. Akkor holnap bemegegyek a szerkesztőségbe.

A célszemély: Rendben van, holnap várlak. Szervusz Jóska.

Fordította:

N. A. őrnagy

A párbeszéd hátterének megértéséhez el kell mondanom, hogy az *Igaz Szó* szerkesztőjeként 1970-től negyedévente utaztam Nagyváradra, az előfizetőkkel való kapcsolattartás volt a szolgálati kötelességem, de a fiatal írókkal mulattam az időt, s az Ady Endre Irodalmi kör tagjainak munkáiból többször közöltünk összeállítást a folyóiratban. 1975 szeptemberében KPJ megkeresett Marosvásárhelyen, elmondta, hogy a kör tagjait sorra behívták a Szekuritatera és az az érzésük, hogy a kört be akarják tiltani. Beavatkozási viselkedésemből indítva meggyőztem János házy Györgyöt, aki az *Igaz Szó* főszerkesztő-helyettese és a Marosvásárhelyi Írói Egyesület párttitkára volt, ezenkívül a szerkesztőség protokoll-főnöke, és mint ilyen, hivatalból neki kellett tartani a kapcsolatot a Securitateval (a dossziémban többször „forrásként” emlegetik, de jelentései ismeretében állítom, bár ne lett volna nála rosszindulatúbb „forrás”), hogy együtt utazzunk le Nagyváradra és próbáljunk meg tenni valamit a fiúk érdekében.

Nagyváradon bejelentkeztünk a megyei propagandatitkárhoz, Fodor Sándorhoz, mindenképp gratuláltunk neki azért, hogy a városban olyan színvonalas irodalmi kör működik, amelynek a megye sőt az ország határain túl is híre ment, felsoroltuk Varga Gábor, Török Miklós, Gittai István, Körösi Papp József és többek nevét, de aggodva közöltük, hogy ellenséges források rémhíreket terjesztenek a kör tagjaival kap-

csolatban. Fodor Sándor vagy tájékozatlan volt, vagy remek színész: megköszönte az elismerést, kijelentette, a kör tevékenységére a hivatal is büszke, a rémhíreknek természetesen nincs semmi alapja, személyesen lesz gondja rá, hogy a kör továbbra is megkapjon minden lehetséges támogatást. Este Jánosházy koncertre ment, én beszámoltam Varga Gábornak és Tőke Csabának a Fodornál tett látogatásról. Nem nyugodtunk meg, hamar kiderült, alapja volt a nyugtalanságunknak.

Másnap Varga Gábort ismét behívták a Securitate-ra. Az Ady Endre kör viszont, ha nem is zavartalanul, de visszafogottan tovább működött.

Nem állítom, hogy kimondottan ennek a nagyváradi látogatásomnak tulajdonítható, de a Securitate Bihar Megyei és Maros Megyei Felügyelősége között szerény személyemet illetően igen élénk volt a kapcsolat. Bizonyoságként álljon itt az alábbi jelentés:

Belügyminisztérium
Bihar Megyei Felügyelőség
Iktatószám: I./B./R./0081.503/1985. III. 26.
A Maros megyei Felügyelőségnek
Securitate

Szigorúan titkos
Első példány

Figyelmünk alatt áll Varga Gábor Alexandru, született 1948. VIII. 5-én Nagyváradon, RKP tag, a Nagyváradi „Sinteza” Kémiai vállalat mérnöke, magyar nemzetiségű román állampolgár, nő, van egy gyermeke, Nagyvárad, B. St. Delavrancea utca 2. szám alatti lakos, akit követési dossziében vizsgálunk magyar nacionalista-irredenta magatartás miatt.

1982-ig Kovács Tibor Attilával és Tóth Károllyal, az Ellenpontok című titkos kiadvány szerkesztőivel együtt vezették a nagyváradi Ady Endre irodalmi kört, ő is részese volt a „Folyóirat” ügynek, mert olvasta ennek egyes számait, és biztatta a szerzőket, hogy folytassák tevékenységüket. Jelenleg a célszemély a nagyváradi fiatal értelmiségiek között nacionalista légkör megteremtésén, fenntartásán és terjesztésén dolgozik. Ugyanakkor, Nagy Bélához, a Nagyváradi Állami Színház titkárához hasonlóan, akit ugyancsak követési dossziében figyelünk, a nagyváradi magyar értelmiség vezetőjének a szerepében tetszeleg, hozzáértően irányítva a megyében az összes irodalmi megnyilvánulásokat, mint amilyen az Irodalmi Kör vagy az Irodalmi Kerekasztal.

Az általa szervezett rendezvényeken és közölt írásaiban arra törekszik, hogy „az erdélyi magyarság ügyének harcosa” ideológiai platformját alakítsa ki, és maga köré gyűjtsön más erdélyi helységekből élő elemeket, akik nacionalista törekvéseiket irodalmi tevékenységnek álcázzák. Adatokat gyűjt a vezető magyar értelmiségiek helyzetéről, különös tekintettel az állítólagos üldöztetésekről, amiknek ki vannak téve, a különböző intézményekben tapasztalható látszámcsökkentésekről, melyek elsősorban a magyar nemzetiségűeket érintenek, a tanügy, a sajtó, a kultúra helyzetéről stb. Olyan akcióknak a híve, amelyek „bármilyen áron megőriznék az erdélyi magyarság nemzeti egységét.” Annak érdekében, hogy napirenden legyen a budapesti disszidensek és reakciós emigránsok tevékenységével, keresi a kapcsolatot a Magyarországra utazó befolyásos személyiségekkel, és jól ismeri a magyarországi nacionalista-irredenta elemeket, valamint az Erdélyből elszármazott emigránsok törekvéseit.

A fentebb felsorolt foglalatosságokról beszélgetett folyó év március 19 és 21 között Varga Gábor Gálfalvi Györggyel, a marosvásárhelyi Igaz Szó szerkesztőjével. Ketten között teljes nézetazonosság állapítható meg, mélységesen nacionalista irredenta alapon. Gálfalvi nagyváradi látogatásának az a célja, hogy kölcsönösen tájékozottassák egymást. Gálfalvi úgy értékeli, hogy Marosvásárhelyen nagy a feszültség a diákok és az orvosok soraiban, miután az orvosokra csak román nyelven lehet felvételizni, kevés a sikeres magyar felvételiző, megszűntették a rádió magyar nyelvű adá-

sait stb. Azt állítja, hogy az új megyei első titkár rendkívül kemény, a főszerkesztőjével, Hajdu Győzővel nem lehet dolgozni.

Mind Gálfalvi, mind Varga Gábor türelmetlenül várja a XIII. Kongresszust Magyarországon, remélve, hogy az erdélyi magyarok ügye is szóba kerül.

Gálfalvi György Tőke Csabánál, a Fáklya című helyi lap szerkesztőjénél volt elszállásolva, akit hozzá hasonlóan nacionalista-irredenta tevékenységéért figyelünk.

Varga Gábornak Gálfalvi György az egyik legbensőségebb munkatársa, akinek a támogatására számíthat saját írásai közlésekor, ezért ara kérjük Önöket, hogy idejében avatkozzanak be, megelőzve azt, hogy célszemélyünk novellákat vagy cikkeket közölhessen Marosvásárhelyen. [...] Ugyanakkor kérjük, a hatékony együttműködés érdekében közöljék a birtokukban lévő adatokat Varga Gáborral, Nagy Bélával, Tőke Csabával kapcsolatban.

A Securitate főnöke
Sima Traian ezredes

Az I/B Szolgálat főnöke
Sălăgean Ioan alezredes

A „hatékony együttműködés érdekében” sem a költségekre, sem a fáradtságra, sem az ünnepekre nem voltak tekintettel. Íme például egy halaszthatatlan sürgős ügyben elküldött távirat:

Távirat

Sorszám 1643, 250 szó, 1985. 12. 27.

Belügyminisztérium

Bihar Megyei Felügyelőség

Securitate

Iktatószám: 1/b/r.1./0084194/1985. XII. 22.

A Belügyminisztérium Maros Megyei Felügyelőségének

Szigorúan titkos

Az általunk birtokolt és ellenőrzött adatokból kiderül, hogy nevezett Varga Gábor Nagyváradról, akit nacionalista-irredenta megnyilvánulások miatt figyelünk, közölte nevezett Ágoston Vilmostal Marosvásárhelyről, telefon 13348, hogy 1985. 12. 30-án érkezik, és lehetséges, hogy a szilvesztert Ágoston Vilmostal együtt Gálfalvi Györgynél fogják tölteni.

Mivel célszemélyünk a központi vonal ellenőrzése alatt áll, kérjük, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel biztosítsák a megfigyelésüket, és az anyagokat hasznos időben (timp util) küldjék el számunkra.

A Securitate főnöke
Ogășanu Domitru
őrnagy

Igazán sajnálom, hogy ekkora gondot okoztunk, de ahogy visszaemlékszem arra a szilveszterre, háromnapos, több helyszínen végighömpölygő vándormurit rendeztünk, amelyet Varga Gáborral szokásunk szerint végigénekeltünk, főhetett a fejük azoknak a szerencsétlen flótásoknak, akik „a rendelkezésre álló eszközökkel” követni igyekeztek.

Befejezésül, vagy akár utóiratként közlök egy megfigyelési jelentést és fényképet, a Korunk egykori főszerkesztőjére, Gáll Ernőre emlékezve és emlékeztetve.

Belügyminisztérium

Maros Megyei Felügyelőség

Különleges Szolgálat

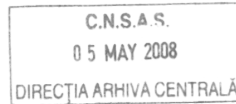
Iktatószám: 0018135; 1987. 07. 09.

A 0110 szolgálat figyelmébe

Szigorúan titkos
Egyetlen példány

1. GHERASIM
2) Inolintă cu cere și
3) înălțat st. la hotelul
„GRAND”

Jelentés

„Gherasimnak” nevezett Gálfalvi György operatív megfigyeléséről melyet 1987. 07. 09-én végeztünk 9 óra 30 perc és tíz óra harminc perc között.

Ismertetőjele: a célszemélyt ismerjük, semmi különös változás nem jelent meg a kinézésében.

1987. 07. 03-án keltezett 0015859-es iktatószámú megfigyelési kérésükre, amelyben megrendelték Gherasim célszemély *külföldi* vendégekkel való találkozásának dokumentálását és ezek *azonosítását* (kiemelés tőlem – G. Gy.) közöljük.

A célszemély tevékenysége

9 óra 30 perckor a célszemély belépett a Grand Hotelbe, ahol találkozott egy férfivel és egy nővel, akikkel felment a szálloda teraszára a cukrászdába, ahol süteményt fogyasztottak (Gáll Ernő és felesége, Gáll Éva – G. Gy.) majd tíz óra után (eddig tartott az alkoholtilalom – G. Gy.) Gherasim megivott egy üveg sört. Ez alatt az idő alatt egymás közt beszélgettek és körülnéztek, amikor vendégek érkeztek a többi asztalhoz.

10 óra 15 perckor az asszony felállt az asztaltól és kiment a szálloda elé, majd körülbelül három perc múlva felállt Gherasim is a férfival. A szálloda előtt egy percig még beszélgettek, majd Gherasim elindult a Rózsák tere felé.

A férfi és a nő a Grand Hotelben vannak elszállásolva és operatív szerveink azonosították őket. Mellékelek két fényképet a találkozóról.

A szolgálat főnöke
Merdari Ioan
alezredes

A fényképeken, melyeket az Album Foto „Gherasim”-ból emeltek ki (úgy látszik, ilyen is volt), akkurátusan megjelölték, hol ülök én és hol a vendégeim, akiket eredetileg *külföldieknek* hittek. Így fényképezkedtünk ingyen és bérmentve egykoron, amikor körülnéztünk ugyan, ha valaki leült a közelünkben, mégsem tudtunk eléggé körültekintőnek lenni.